

Vragen mondeling examen godsdienst

1. Als er maar één God is waarom bestaan er dan verschillende soms contradictorische godsdiensten?

Alle godsdiensten (toch de drie geziene wereldgodsdiensten) baseren zich op deze ene God, maar ze ontwikkelden zich elk apart. Eerst ontstond het Jodendom. In dit Jodendom ontwikkelden zich dan verschillende subgroepen met elk iets andere ideeën en opvattingen (farizeeën, saduceeën, essen, zeloten, christenen en later de orthodoxe, conservatieve, liberale, karaïtische joden, Beta-Israël, Nazareners), waaronder de Christenen. Beiden baseren zich op oorspronkelijk op het oude testament, maar beiden ontwikkelen verder apart met hun eigen opvattingen. Later ontstond dan de Islam. Zij baseren zich op de boodschap van de engel Djibriël aan Mohammed, die dan de Koran vormt. Kortom ze baseren zich allemaal op die ene God maar vormen elk apart hun eigen ideeën.

Zo is voor de Christenen God transcendent (schepper), immanent (overal aanwezig met ons) en intern (zit in ons) = de drie-eenheid. Maar hij is bijvoorbeeld niet de wetgever. Voor de Moslims is Allah almachtig, alwetend, schepper van alles wat bestaat, transcendent en barmhartig. Maar dus bijvoorbeeld niet immanent. Voor de Joden is God schepper en wetgever, niet fysisch of materieel maar wel eeuwig, sluit hij een verbond met de mensen. Dus enkel rond die ene God zijn de meningen van deze godsdiensten niet dezelfde.

(cursus: combinatie van vele stukken... onder andere 5.1.4 Subgroepen van Joden, 5.1.2 Geschiedenis, 5.2.2 Geschiedenis, 5.2.3 De leer, 5.3.4 De leer, 5.3.3 Grondslagen van de islam)

2. Waarom draagt religieuze tolerantie niet altijd bij tot een vruchtbare dialoog tussen godsdiensten?

Het is niet zo omdat men andere religies tolereert, aanvaardt, toelaat te bestaan dat men ze evenwaardig acht.

Bijvoorbeeld het edict van Milaan in 313 besloot dat er godsdienstvrijheid moest zijn. Dit was een doorbraak voor de Christenen want zij mochten nu hun godsdienst vrij belijden. Maar de Christenen bekijken de Joden als "hun oudere broers", enerzijds kijken ze naar hen op, anderzijds hebben ze moeite met hun andere geloofsoopvattingen. Wanneer het Christendom staatsgodsdienst werd (men mocht nog wel een andere godsdienst belijden) werden de Joden als tweederangsburgers gezien. In principe tolereerde de Christenen wel de Joden want er was nog steeds godsdienstvrijheid, maar toch beschouwde men elkaar niet helemaal als gelijken. Zo kan er ook geen vruchtbare dialoog zijn.

Zo is er ook het gevoel van de Joden dat zij "de besten" zijn. In principe is iedereen vrij om zijn godsdienst te kiezen en moet men dit tolereren, maar enkele subgroepen blijven zich toch boven anderen stellen. De Islam wil dan weer hun geloof verspreiden en zo veel mogelijk mensen bekeren. Men mag dan wel zeggen dat er religieuze tolerantie bestaat, velen blijven toch hun godsdienst voorop stellen en als men in een dialoog de eigen opvattingen als de beste acht, of tracht de anderen te bekeren kan men niet een vruchtbare dialoog voeren.

(cursus: combinatie van veel waaronder: 5.1.2 Geschiedenis: Holocaust: klassieke oudheid, 5.3.4 De leer: de heil)

3. Geef en bespreek kort drie gemeenschappelijke eigenschappen van de wereldgodsdiensten die we gezien hebben.

Alle drie monotheïstisch: één God (bij joden is dit Allah)

Geloof in de hemel (leven na de dood) (WIKI)

* christendom: De hemel is binnen het christelijk geloof een belangrijke doctrine, omdat er na het leven een opwekking uit de dood is, waarna men ofwel de hel, het vagevuur (bij katholieken) of de hemel kan betreden.

* jodendom Het concept hemel is binnen de christelijke en islamitische religies duidelijker gedefinieerd dan in het jodendom. In de Joodse perceptie van het leven hierna is er soms sprake van "olam haba", de wereld die komen zal, maar het concept

* islam: Djenna! (zie cursus)

Alle drie de godsdiensten hebben gebedsleiders: de moslims kennen de imam, het christendom heeft zijn predikanten of priesters, het jodendom rabbijnen.

(evt: alle drie de godsdiensten hebben geloofsboeken; Bijbel, Koran, Thora,....)

4. Hoe sanctioneren de drie wereldgodsdiensten de morele orde (geboden en verboden) met externe en interne druk?

Elke godsdienst spreekt over zonde:

(zie cursus zonde)

- christendom: zonde = erfzonde: elke mens komt als zondig mens op de wereld.

Maar er bestaat kans op vergiffenis. = fundamenteel. Berouw tonen, voornemen hebben het niet te herhalen, schade willen herstellen. Men wil vergiffenis (in de hemel komen) en dus goed leven. Extern: misvieringen, Bijbel,...

- jodendom: De mens wordt zuiver geboren, zonder zonde. De mens heeft wel aanleg tot zonden. Hij heeft de keuze de wet wel of niet goed na te leven. Herstel dmv oprecht berouw, voornemen het niet opnieuw te doen, liefdadigheid

Ook hier wil men weer vergiffenis (hemel) en dus goed leven. Extern: Thora,...

- islam: Binnen de islam zijn sommige zonden ernstiger dan andere zonden. Hoe

ernstiger de zonde, hoe groter is de kans om op de Dag des oordeels naar de hel te worden gestuurd. Doordat moslims het aardse leven als een voorspel zien op het leven na de dood, is het onderscheid tussen minder ernstige en ernstige zonden zeer belangrijk.

Extern: Koran,..

5. Hoe bieden de drie wereldgodsdiensten mensen uitzicht in grenssituaties zoals de dood?

Jodendom: Bij de Joden hebben we niet echt iets concreets gezien over de dood. Wel weten we dit: De farizeeën geloofden in tegenstelling tot de sadduceeën niet in het hiernamaals wel in de herrijzenis uit de dood en het Laatste Oordeel. Aangezien al de subgroepen (sadduceeën, essencen, zeloten..) verdwenen zijn na 70 (de tempel verdwenen en ze stierven gewoon uit) blijft er dus nog enkel de visie van de farizeeën over. De subgroep van de christenen groeide uit tot de Christenen dus die volgen het denkbeeld van de Christenen. (cursus: joden, geschiedenis, vr 1700)

Islam: Als je sterft is dat de wil van God! Na de dood zullen de slechte en de goede daden van de gelovige (denk aan de twee engeltjes die alles opschrijven) afgewogen worden. Door de vergevingsgezindheid van God kunnen ze dan in de hemel geraken. Daar wacht een paradijs op hen. (cursus: islam, leer, a:over god)

Christenen: Dit hebben we ook weer niet concreet gezien. Wel weten we dit: Christenen geloven in het hiernamaals. Na het laatste oordeel horen ze naar de hemel te gaan (=een toestand).

Info van Wiki! Hemel in het monotheïsme

Jodendom

Het concept hemel is binnen de christelijke en islamitische religies duidelijker gedefinieerd dan in het jodendom. In de Joodse perceptie van het leven hierna is er soms sprake van "olam haba", de wereld die komen zal, maar het concept van leven na dit leven is in het Judaïsme nooit zo officieel en systematisch uitgewerkt als in het christendom en in de islam. Het jodendom zou volgens vele rabbijnen een onafscheidbare eenheid van lichaam en ziel leren: als het lichaam sterft dan gaat de geest (wat in de joodse visie eerder een soort 'levengevende' kracht is, uitgaande van God, die het lichaam levend maakt dan een bewuste geest) terug naar God en is de 'bewuste persoon' er niet meer. Alleen bij de verrijzenis op het eind der tijden als geest en lichaam door God herenigd worden is men weer een compleet en bewust persoon.

Christendom

De hemel is binnen het christelijk geloof een belangrijke doctrine, omdat er na het leven een opwekking uit de dood is, waarna men ofwel de hel, het vagevuur (bij

katholieken) of de hemel kan betreden. Over de toestand direct na de dood is het Nieuwe Testament niet echt duidelijk. Sommige stromingen nemen aan dat men na de dood niet bewust meer is totdat de doden allemaal opgewekt worden door God bij het laatste oordeel zoals ook in het jodendom geleerd wordt. Dit leren bv. de Jehova's getuigen (het 'herinneringsgraf') en ook verscheidene protestants evangelische kerken. Zij zeggen dat het concept van een ziel 'gevangen' in het lichaam en deze verlatend bij de dood een typisch platonische leer is die in de eerste eeuwen het christendom is binnengeslopen. Andere menen dat men wel een bepaalde 'tussenstaat' ervaart totdat de ziel/geest definitief weer herenigd wordt met het opgestane lichaam. Zij beroepen zich op de parabel van Jezus over de arme Lazarus die na zijn dood in 'Abrahams schoot' rust terwijl de rijke in de hel zit. Maar volgens anderen is dit een allegorisch verhaal dat Jezus vertelde om te illustreren dat het gedrag tijdens het leven gevolgen heeft voor iemands uiteindelijke bestemming na de dood, terwijl het niet letterlijk over 'het leven na de dood' ging. De tussenliggende status (tussen de dood en de terugkomst van Jezus Christus) is niet helder, maar de uiteindelijke, uit de dood opgewekte vorm van de gelovigen zal een nieuw lichaam zijn, in het "Nieuwe Jeruzalem" op de "Nieuwe aarde"[bron?].

Islam

De hemel wordt binnen de islam voorgesteld als een weelderige tuin. In soera De Gelovigen staat beschreven dat de hemel uit 7 lagen bestaat. Soera Mohammed spreekt van rivieren van wijn, melk, honing en water. Met betrekking tot deze wijn die haram op aarde is, moet in acht worden genomen dat de aardse beperkingen, zoals dronken worden, in de hemel niet mogelijk zijn. In Soera De Resurrectie staat dat de mensen er bediend zullen worden door knapen en maagden, en dat het grootste genot het aanschouwen van het Gods aangezicht is. Bepaalde stromingen binnen de islam gaan van een bepaalde tafsir uit dat de mens niet voor het aanschijn Gods kan komen staan.

Het is niet duidelijk of een overledene direct na het overlijden de hemel kan betreden. Eerst verkeert men in het zogenoemde barzakh (hindernis), een soort slaaptoestand. In soera De Gelovigen 100 wordt gesteld:[3]

6. Hoe dragen de verschillende godsdiensten bij tot het psychologisch evenwicht van haar aanhangers ? (via actie en contemplatie)

(a) Actie: het doen, handelen

(b) Contemplatie: het bezinnen, nadenken

Van deze vraag ben ik totaal niet zeker. Dit is merendeels de visie van meneer Pay:

Christenen: (a) christenen horen goed te leven volgens de bijbel (zoals bijvoorbeeld naasten te helpen) . (b) de bijbel lezen, bidden.

Bij de christen is dit grotendeels in evenwicht

Joden: (a) sabbat, koosjer eten (b) de Tenach lezen

Bij de joden overheerst mss toch een beetje het actieve

Islam: (a) 5 x per dag bidden, 1 x per week nr de moskee, ramadan, heilige oorlog! (9/11) (b) koran reciteren, hun gebeden op zeggen

Hier zijn ze mss toch bijna in evenwicht, hoewel ze in het actieve (denk aanslagen) toch vrij ver gaan

⇒ De gelovigen hebben dus een psychologisch evenwicht tss de twee nodig

7. Legitimeert de godsdienst altijd de bestaande burgerlijke rechtsorde?

De basis van de Westerse wet is judeo-christelijk (Joods en Christelijk). Onze wet is dus deels beïnvloed door onze Godsdienst. bv. De 10 geboden: "gij zult niet doden" - > wet: je mag geen moorden plegen.

Bij de Islam is dit anders daar is er (bijna) geen verschil tussen wet en godsdienst.

8. Hier vinden jullie enkele criteria om de waarde van de godsdienst af te toetsen:

- a. Verhouding tussen het transcendent en het immanente (is er een evenwichtige relatie tussen God boven ons en God in relatie met ons)

Bij de Joden is hier geen evenwicht tussen. Zij zien God als schepper en wetgever. Hij is niet fysisch en niet materieel. Hij is wel eeuwig. God is dus enkel transcendent. Hij staat boven de mensen als hun schepper en wetgever. Hij is geen God die ingrijpt zoals bij de Christenen, maar iemand die de mens scheidt en ze vervolgens met rust laat. God is bij de Joden enkel transcendent. Bij de Christenen daarentegen is God zowel transcendent als immanent. God wordt door de christenen aanzien als 1 wezen, vertegenwoordigd door 3 personen (de heilige Drievuldigheid). God bestaat uit de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. De vader is het transcendent deel. Hij is de schepper en staat boven de mensen, hij overstijgt ze. Daarnaast heb je de Zoon, die verschijnt in de vorm van Jezus Christus. Hij is iemand die werkelijk onder de mensen komt. Hij is niet 'boven ons', maar 'met ons'. Hij is immanent. Als laatste is er nog de Heilige Geest, die niet boven of met ons is, maar 'in ons'. De Islam lijkt op dit gebied meer op het Jodendom dan op het Christendom. Bij hen is zoals bij de Joden God absoluut transcendent. Hij is almachtig, alwetend, schepper van alles wat bestaat en barmhartig. Hij overstijgt de mensen . de mens heeft geen vat op hem.

- b. Evenwichtige morele principes (houdt godsdienst rekening met vrijheid en gelijkwaardigheid van de mens)

Volgens mij is dit evenwicht bij alle drie de godsdiensten vrij gelijklopend. Er zijn wel een paar verschillen. Bij de Joden wordt de mens als een zuiver wezen geboren, maar heeft hij een aanleg voor zonden. Hier heeft de gelovige dus de vrije keuze de wet na te leven, en dus goed te leven, ofwel de wet niet na te leven en zondig te leven. Indien men zondig gedrag vertoont biedt het Jodendom wel de mogelijkheid tot vergiffenis. Men kan vergiffenis verkrijgen door berouw te tonen, het voornemen hebben het niet meer opnieuw te doen, en het werkelijk herstellen gebeurt door liefdadigheid. De manier waarop de wet nageleefd wordt hangt natuurlijk af van subgroep tot subgroep.

Bij de christenen is dit ongeveer hetzelfde. De mens wordt hier echter als zondig wezen geboren, ipv als zuiver, en hij is ook in staat tot zonde. Bij de christenen is er eveneens een kans op vergiffenis voor de zonden. Men moet in dit geval eerst oprecht berouw tonen, eveneens het voornemen hebben het niet te herhalen, maar men moet hier bereid zijn de schade te herstellen. Bij de Islam, ten derde, ligt het grootste verschil. Het lot is de wil van God. Dus Gods wil is wet. Wanneer men de wet overtreedt, en dus ingaat tegen Gods wil begaat men een zonde. Je kan weten welke zaken zonden zijn door de Koran te lezen. Het allerbelangrijkste verschil bij de Islam is dat er in deze godsdienst geen vergiffenis bestaat, in tegenstelling tot de andere twee.

- 9.** Godsdiensten zijn doorgaans niet van de wereld wel in de wereld. Leg deze uitdrukking uit aan de hand van één van de wereldgodsdiensten naar keuze.

In de wereld zijn en niet van de wereld, wil zeggen dat je niet handelt om de vruchten van het handelen te ontvangen. Dus je doet het niet uit eigen voordeel. Wanneer je in de wereld bent, en ook van de wereld doe je dit wel, en handel je met voorbedachte rade. (voor wie meer uitleg wil, 2de paragraaf: <http://www.aquariusage.com/index.cfm?newsid=11394&read=1>) Ik vind nergens in de cursus iets dat hier rechtstreeks mee te maken heeft maar misschien bij het christendom: de naastenliefde, zorgen voor de armen?

- 10.** Geef een definitie van godsdienst aan de hand van de drie godsdiensten die we gezien hebben.

Religie is een algemeen of universeel menselijk verschijnsel. M.a.w. het hebben van religieuze gevoelens, het geloven in en het vereren van bovennatuurlijke krachten, en het handelen hiernaar. Godsdienst ontstaat en functioneert in een groep, een gemeenschap of een gemeente.

11. Hoe heeft het westen het antisemitisme zelf in de hand gewerkt?

Wij hebben er zelf voor gezorgd dat de Joden altijd als een groep apart werd beschouwd.

In de ME'n: Joden werden hier als de oorzaak van de pest gezien. Het is eigenlijk gewoon zo dat zijn veel hygiënischer waren, maar men zocht ergens een zondebok en zij waren een makkelijk doel, aangezien zij zich overal afzonderden en liever niet te veel te maken hadden met de rest

In de nieuwste tijd: Joden werden niet graag in het gemeenschapsleven aanzien. Zij startten dan ook hun eigen zaken, vaak in de financiële kringen en eigen ambachten. Zij hadden veel succes en werden rijk. Uit pure jaloezie werden zij dan gehaat door de anderen.

Vooraf in de nieuwe tijd werden zij als een soort bedreigde en beschermde diersoort bekeken. (men had er dan wel belangstelling voor)

Dit zijn de eerste tekenen van een ontwikkelend antisemitisme

12. Waarom werd het antisemitisme in de 19^{de} eeuw gevaarlijker?

In de 19e eeuw zien we dat de gedachte van het sociaal Darwinisme zich sterkt ontwikkelt. Deze groep menen maken misbruik van Darwins' 'survival of the fittest' door er 'survival of the strongest' van te maken. → Overleven van de sterkste!

Het Westen vond het hun plicht in de 19e eeuw om de wereld te beschaven omdat zij zich als beter beschouwden en dachten dé oppercultuur en dé beschaving te bezitten. Het Westen = dikke nekken!

(Denk ook aan de kolonisatie die heel in trek was in die tijd!) Zo ontstaat er een racisme, waardoor het niet langer alleen om de godsdienst gaat maar puur gebaseerd is op het ras! Dit is nog extremer...

Voorbeeld ter illustratie: Dryffus affaire

13. Zijn de drie wereldgodsdiensten die we gezien hebben alle drie openbaringsgodsdiensten? Verklaar!

Neen, de islam is geen openbaringsgodsdienst. In de thora bij de joden sluit God een verbond met de mensen dat hij persoonlijk aan Mozes dicteert => God openbaart zich. In het nieuwe testament van de Christenen komt de zoon van God (en dus God

zelf) naar de aarde => God openbaart zich. In de islam stuurt God de engel Djibrieel naar de aarde om een boodschap over te brengen aan Mohamed (=koran) => God openbaart zich niet, maar stuurt een engel als boodschapper!

14.Waarom draagt de secularisering bij tot de polarisering en de radicalisering van de godsdiensten?

De secularisering is de scheiding van kerk en staat. Hierdoor verliest de kerk haar machtspositie en dus hebben de minder gelovigen of ongelovigen weinig te zoeken in een positie binnen de kerk. Dit zorgt ervoor dat er een harde kern van gelovigen ontstaat binnen de kerk => radicalisering. Aangezien de kerk zijn macht verliest, zullen er ook nieuwe groepen van gelovigen ontstaan. Men heeft immers geen band met de kerk meer nodig om het te kunnen maken in het leven en dus kan men zich bij andere religieuze strekkingen voegen => polarisering.

15.Waarom beelden christenen God af terwijl joden en moslims dit niet doen?

Om de oorzaak van dit verschijnsel te verklaren, baseren we ons op de positie van God tegenover de gelovige.

Bij de Christenen is God zowel transcendent (Vader), immanent (Zoon), en intern (Heilige geest).

De immanentie is een reden waarom Christenen God wel afbeelden. Hij heeft immers Jezus Christus gezonden: dit betekent dat God zelf kiest om naast zijn geestelijk bestaan ook een lichaam aan te nemen, dat God dus kiest om zijn menselijkheid uit te beelden, en dus kiest voor de incarnatie (= vleeswording). Hieruit hebben de Christenen afgeleid dat ze weldegelijk God mogen uitbeelden.

Deze rechtstreekse openbaring hebben de Joden en Moslims niet.

Bij de Joden heeft God hen geholpen bij de uittocht naar Egypte en heeft de 10 geboden overgedragen aan Mozes. Hierbij heeft hij zich echter niet laten zien. De Joodse geloofselementen zeggen dat God niet fysisch en niet materieel is: hij kan/mag dus ook niet afgebeeld worden.

Bij de Moslims heeft God zich zelf niet geopenbaard: hij deed dit via Djibriel aan Mohamed. De mensen hebben God dus niet gezien: hij is absoluut transcendent.

16.Geef en bespreek de vijf zuilen van de Islam.

De vijf zuilen van de islam is de verzamelterm die gebruikt wordt voor de vijf meest fundamentele religieuze verplichtingen van elke moslim onder de heilige wetten van de islam. Elke vrome moslim onderhoudt voor zover mogelijk trouw deze verplichtingen, omdat ze essentieel worden geacht om God te behagen.

A) Getuigenis/Sjadaha :

Dit is een kort credo waarin het bestaan van de enige God wordt erkend en Mohammed wordt erkend als Zijn profeet:

B) Dagelijkse wet/ Salat:

Rituele gebeden (5x per dag) met het hoofd gericht naar Mekka

C) Geven van aalmoezen/Zakat

Met als doel een hemelse beloning te krijgen

D) Vasten/Ramadan

Het verplichte jaarlijkse vasten houdt in dat men tijdens de hele maand ramadan een groot deel van het etmaal niet eet, drinkt of rookt en zich onthoudt van seksuele gemeenschap. Daarnaast zijn kwaadspreken en vloeken niet toegestaan.

E) Bedevaart naar Mekka/Hadj

Iedere moslim (zowel mannen als vrouwen) die het zich financieel en qua gezondheid kan permitteren is verplicht dit ten minste eenmaal in het leven te ondernemen.

17. Geef en bespreek de verschillende groepen binnen het Rabbijnse Jodendom.

- orthodoxe joden: joden die de wet naleven (gesloten gemeenschap)
 1. ultraorthodoxe joden: geen zeer ver in het naleven van de wet. zeer streng en strikt (bv: trouwen enkel onder mekaar) (o.a. chassidische joden) (ANTWARPEEUH)
 2. moderne orthodoxe joden: gaan niet zo ver dan anderen (bv: kledij)
- conservatieve joden: houden zich aan meeste voorschriften en aan de wet (opener voor andere gemeenschappen) (Amsterdam)
- liberale joden: geseclariseerde joden, willen voor een persoonlijke interpretatie vd Thora gaan. Ontstaan door verlichting (Duitsland en Amerika)

18. Geef en bespreek de drie kernbegrippen van de protestant.

- sola scriptura (enkel bijbel telt <-> christenen: bijbel + traditie)
- sola fides (enkel dankzij puur geloof kom je in de hemel <-> christenen: leven laten inspireren door geloof)
- sola gratia (enkel door Gods genade kom je in de hemel terecht. Hij beslist <-> christenen: genade van god + goed leven)

19.Waarom is de kerk van Rome even Rooms als katholiek?

(Zie 5.2.2 Geschiedenis van het Christendom)

In 313 kwam er met het edict van Milaan godsdienstvrijheid in het Romeinse Rijk. In 394 volgde dan dat het Christendom staatsgodsdienst werd dankzij keizer Theodosius.

Hierbij nam de Kerk ook de structuur van het Romeins imperium over. De katholieke kerk

kreeg dus een Romeinse structuur en werd verbonden met de Romeinse staat.

20.Waarom is een sjiïet een theocratie (waar godsdienst het beleid bepaalt zoals God het wil) meer genegen dan een soenniet?

Zie 5.3.6 Stromingen in de Islam, bij sommigen 5.3.5...)

Een soenniet wil vooral het leven van Mohammed navolgen. Zij gebruiken hiervoor de Koran en de Hadith als

leidraad. Zij kennen hun leiders geen politieke , maar enkel religieuze macht toe.

Sjiïeten volgen enkel de Koran (en dus niet de Hadith) en kennen hun leiders naast de religieuze functie

ook politieke functies toe.

Soennieten volgen dus Mohammed, terwijl Sjiïeten vooral God volgen.

21.Hoe meer wetenschappelijk inzicht er is, hoe minder geloof noodzakelijk is.

Relativeer deze uitspraak met de woorden van Blaise Pascal en in je eigen woorden.

(zelf doen, fout in verdeling)

22.Welke invloed hadden de twee Copernicaanse revoluties op de plaats van de mens in de wereld?

(zelf doen, fout in verdeling)

23.Welke grote bijdrage leverde Galileï aan de kritische Bijbelstudie?

Dankzij zijn ontdekkingen is god nog grootster dan we vermoeden, het heelal is complex maar mooi.

De positie vd mens wordt contradictorisch, je bent het centrum van je eigen waarneming maar niet het centrum van het heelal

Tast het gezag van de bijbel aan want 'God deed de zon stilstaan'. Er komt dus een kloof tussen geloof en wetenschappen

Je moet de bijbel dus niet letterlijk nemen, maar symbolisch.

24.Waarom veroordeelde het Vaticaan destijds de stellingen van Galileo Galilei?

De oude kerkelijke visie was: God staat centraal in de aarde en De aarde staat centraal in het heelal, hieraan ontleende de kerk zijn gezag. Door Galilei werd deze visie ontkracht. Galilei controleerde dus het mechanisme (God) → plaatst zich dus eigenlijk boven god en ondermijnt zo het gezag vd kerk.

+ zwakke positie van Paus Urbanus

25.Hoe kunnen scheppingsverhaal en evolutieleer met elkaar verzoend worden?

Zie cursus: Hoofdstuk 4 -> 2. Biologie en God -> C. Gevolgen van Darwin -> 3. Scheppingsverhaal – Evolutie

Schepping van de wereld in 6 dagen: God is de alfa en omega (begin- en eindpunt). Dit Scheppingsverhaal geeft zin aan het leven: God creëert en de mens moet de creatie voltooien. Nog niet alles is af en volmaakt -> taak van de mens! Dit is dan ook de dynamiek van de Schepping.

Teilhard de Chardin: God is creator + evolutor -> hij creëert de wereld al evoluerend (nog niet af), waarin de mens het moet voltooien. Dit wil zeggen dat de mens ook moet evolueren!

Dus de evolutie sluit goed aan bij het Scheppingsverhaal, aangezien het de mens zijn taak is om alles zo goed mogelijk af te maken...

(Extra: God als Schepper -> de Schepping is niet God, de Schepping is niét onaantastbaar. Dit dan interpreteren als: er is evolutie mogelijk, de Schepping verandert?)

26.Welke verklarend denkkader gaf Charles Darwin voor de evolutie?

Zie cursus: Hoofdstuk 4 -> 2. Biologie en God -> B. Charles Darwin

In zijn boek 'The Origin of Species' is er voor de eerste keer een eenvoudige verklaring voor evolutie: het hermeneutisch kader = verklarend model

Hermeneutisch kader bestaat uit:

A. Struggle for life: je moet vechten om te overleven; de Eros-drift (levensdrift)

B. Survival of the fittest: de meest aangepaste(!) overleeft

Let wel: in dit boek gaat het nog niet over de mens, enkel: wat van toepassing is op planten/bepaalde levensvormen, zou ook kunnen kloppen voor andere levensvormen.

Extra: Na dit boek ging Thomas Huxley de hermeneutiek op de mens toepassen (boek: "Man's place in Nature"). Nadien wil Darwin dit feit rechtzetten, aangezien het zijn idee was => Hij schrijft een 2e boek: "Descent of Man and selection in relation to seks". Hierin praat hij over de redenen van de natuurlijke habitat van de mens en hoe man en vrouw aparte vermogens hebben ontwikkeld op basis van die jarenlange taakverdeling. Jammer genoeg klopt het model met toepassing op de mens niet echt, er zitten fundamentele fouten in (Bv. Het feit dat de vrouw dmv gewassen, zaden grotendeels voor de ontwikkeling van de mens zorgde). Darwin deed aan hineininterpretierung! = Het extreem interpreteren van een fenomeen waardoor men de band met de werkelijkheid verliest, de interpretatie gaat een eigen leven leiden.

27. Is het darwinisme in haar totaliteit een algemeen te aanvaarden objectieve werkelijkheid? Verklaar je nader!

Ja, het darwinisme (=evolutietheorie) wordt binnen de wetenschappelijke wereld algemeen aanvaard als verklaring voor het ontstaan van soorten.

Alles evolueert; "survival of the fittest" (=overleving van de **meest aangepaste**).

Zelf heeft Darwin proeven gedaan met planten tijdens zijn loopbaan als natuuronderzoeker waarmee hij zijn theorie kon onderbouwen.

Boek: *On the origin of species by means of natural selection*

Zelf zei Darwin dat wat van toepassing is op die planten, ook wel eens van toepassing zou kunnen zijn op alle soorten, inclusief de mens.

Vandaag de dag blijkt dit dus ook te kloppen.

28. Aan welke voorwaarden moeten we voldoen om de betekenis van de bijbel ten volle te vatten?

-eerst en vooral moet je de bijbel juist leren lezen = niet alles te letterlijk nemen

-je moet ook weten dat de bijbel geen fysicatraktaat is, maar wel een kookboek
de bijbel wil geen verklaringen geven maar wel een voorbeeld stellen, je kan er

niet de antwoorden uithalen

maar wel de inspiratie om tot de goede voor je eigen geldende antwoorden te komen

-de bijbel is een geloofsboek die gaat over de houding tussen God en mens

29. Is mijn preek in de afscheidsviering de tweede of de derde fase van het bijbels verhaal? Verklaar!

Er zijn drie fasen waaruit een Bijbelverhaal bestaat. De eerste fase is de historische gebeurtenis (wegtrekken van joden uit Egypte,...). Deze fase is het dus al zeker niet in de preek. De tweede fase is dan het verhaal dat rond deze gebeurtenis wordt gemaakt (vb. Mozes,...). Deze is het dus ook niet. De derde fase tenslotte is dat er een actualisering wordt gemaakt in de vorm van een preek. Er wordt dus een boodschap aan het verhaal meegegeven. Daarom is de preek in de afscheidsviering dus waarschijnlijk ook de derde fase van het bijbels verhaal.

30. Welk belang heeft de geschiedenis voor de bijbel?

De Bijbel is geen geschiedenisboek maar een boek over de relatie tussen God en de mens. Toch zit de Bijbel ook vol historische feiten (geschiedenis is dus belangrijk voor de Bijbel). Hierdoor ontstaat een verhaal dat de werkelijkheid van de relatie God-mens suggereert. De Bijbelverhalen zijn dus als volgt opgebouwd:

- 1) historisch feit: vb. overstromingen in het Tweestromenland
- 2) verhaal: vb. de ark van Noah
- 3) boodschap: vb. God is redder.

Geschiedenis heeft dus als belang voor de bijbel dat het de kern van de verhalen is.

31. Het geloof is een psychische afwijking. Relatieveer deze uitspraak!

Zie letterlijk cursus

De mens is het enige levende wezen dat over een vrije ziel beschikt (dolfijnen ook, maar dat is niet zo relevant). Dit houdt in dat hij eigen mening heeft, zelf redeneert, kortom vrijheid in denken heeft. Geloof probeert mensen in hun ziel te raken, en probeert hen zelfs regels en leefmaatstaven op te leggen. M.a.w. een vast doel, een vast patroon, ... géén vrijheid meer. Daarom is geloof een ziekte, omdat zij de geestelijke ontwikkeling van de mens blokkeert.

32. Het geloof is een fixatie. Bespreek en nuanceer.

Zie letterlijk cursus

Darwin sprak over 'fixation of developpement', of ook 'stilstand in ontwikkeling'. Geloof remt de geestelijke ontwikkeling van de mens. Geloof in een god veronderstelt een surrogaat-vader, die altijd aanwezig is (hetzij transcendent, hetzij immanent). Doordat er altijd een vader is boven ons die over ons waakt blijven we als het ware in de kindertijd hangen. Dit is Freuds theorie, die Jung later verwerpt door ongelooft als een fixatie te zien.

33. Het geloof is een sublimatie. Bespreek en nuanceer. (samen)

34. Het geloof leidt tot aliënatie. Bespreek en nuanceer. (samen)

(Gezien in de cursus bij geloof en wetenschap puntje 2E: natuurwetenschappen, geloof en psychologie.)

Gelovigen zijn gek omdat geloof een psychische toestand is en gelovigen zijn niet gek omdat het een relatie is en geloof is geen ziekte.

Freud geeft een viervoudige aanval op het geloof:

Geloof is een fixatie (zie ander antwoord)

Geloof is een projectie (zie ander antwoord)

Geloof is een sublimatie

Bepaalde delen van de werkelijkheid krijgen hemelse projecties dit omdat: 1) men angst heeft om de catastrofe

2) men geraakt ontmoedigd door bestaande situatie

3) men kampt met radeloosheid

Voorbeeld: rijstpap met een gouden lepeltje -> sublimatie want men gaat verheerlijken wat men nu niet heeft.

Kritiek: 1) onbewuste sublimatie: frustratie is aanleiding tot wegdromen.

2) bewuste sublimatie: sublimatie t.g.v. bewuste keuze

Vb: Freud -> tegenstander seks voor huwelijk m.a.w.

Lichamelijke integriteit van de vrouw is het sublieme. (= bewuste keuze)

Pater -> geen relatie met een vrouw want relatie met god is het sublieme. (=bewuste keuze)

Geloof leidt tot aliënatie (=vervreemding)

=inwendig!!

Want! geloof legt wetten op. De mensen gaan die dan tot de hunne maken.

Resultaat: mens is niet vrij! Mens is vervreemd van zichzelf!

Godsdienst vergoddelijkt natuur waardoor natuur onaantastbaar is en de mens slechts een toeschouwer.

Kritiek:

Externe aliënatie:

Weerlegging scheppingsverhaal: natuur is niet goddelijk, alleen god is goddelijk en we hebben de opdracht de natuur te vervolmaken. (natuur is onaantastbaar)

Interne aliënatie:

Jezus roept op tot bevrijding want de mens is niet gemaakt voor de wet, maar wel de wet voor de mens. "De wet moet de mens dienen en is ondergeschikt aan de mens."

Dus Freud: godsdienst is interne aliënatie want het geloof legt wetten op => mens vervreemdt van zichzelf

35. Het geloof is een projectie. Bespreek en nuanceer.

Projectie = virtuele wereld creëren en reële wereld bekijken met de bril van die virtuele wereld.

Freud zegt: "geloof stimuleert projectie"

=> kritiek: iedereen projecteert, is normaal en gezond (als het waarheidsgetrouwe projectie is)

2 soorten projectie:

-waarheidsgetrouwe: op basis van bewijsmateriaal, bronnen!

-illusoire: compleet verzonnen

Waarom projecteren sommige mensen?

1) angst om de catastrofe

2) ontmoediging door de bestaande situatie

3) radeloosheid

36. Wat men wil kennen is afhankelijk van de mentale sfeer waarin men leeft. Waarom is dit vandaag een handicap voor het geloof?

Mentale sfeer vandaag= eerder atheïstisch

=> men WIL gewoon niets meer over geloof weten.

Ook eerder gesloten mentale sfeer => niemand staat nog echt open voor dingen, andere visies

Bij geloof is een open geest belangrijk, ook geloof staat tegenover deze stelling dat wat men wil kennen afhankelijk is van de mentale sfeer waarin men leeft, gelovige meent dat de leefomgeving inspiratie geeft, maar niet alles bepaald, ze is niet de auteur van uw gedachten.

+ eigen mening hierover, kheb gewoon wat geschreven waarvan ik denk dat het een deel van de oplossing is, kijk zelf nog eens na.

37. Kunnen wij het absolute kennen? Wat denkt de kennissocioloog ervan? Wat denk jij ervan?

Socioloog:

“Neen, we kunnen het absolute niet kennen!”

Kennis is relatief

Kennis is afhankelijk van je (sociale) omgeving

“Het enige wat je kan kennen is het relatieve;

“Het absolute kan je zelfs niet relatief kennen.”

(eigen mening)

38. Hoe ondergraven de vele actuele debatten rondom nationale identiteit de visie van de kennissocioloog op de relatieve kennis van het absolute?

Volgens de kennissocioloog zullen we nooit relatieve kennis van het absolute vergaren (zie tweede pijltje bij vraag 37).

Al de actuele debatten rondom nationale identiteit zullen ervoor zorgen dat we ‘nationale identiteit’, een relatief begrip, steeds beter gaan leren kennen.

Ooit gaan we dus dat relatieve begrip, ‘nationale identiteit’, absoluut kennen.

En ook al zullen we het absolute (= de werkelijkheid) nooit volledig kennen, zullen we er wel delen van volledig kennen, namelijk relatieve begrippen zoals ‘nationale identiteit’.

Zo zullen we dus, door die debatten, het absolute – ooit – relatief kennen.

Dit is in strijd met de visie van de kennissocioloog, volgens wie dat onmogelijk is.

39. Hoe verklaar je de vele geloofscrisissen in het leven van elke mens?

Geloof is volgens Freud is sublimeren en projecteren. Waar doen mensen dit?

- 1) Angst om catastrofe bv. Brand
- 2) Ontmoediging bestaande situatie
- 3) radeloosheid

???

40. Geef en bespreek kort de drie soorten Bijbelverhalen vanuit het perspectief van een historicus.

4.3 geloof en geschiedenis

Bijbel is geen geschiedenisboek maar er staan wel historische feiten in:

Bijbel verloopt als volgt: (3 fasen)

Historisch feit à verhaal à boodschap

2 belangrijke vereisten om een verhaal te begrijpen:

- Vertrouwd met het literair genre
- Inzicht in eigen leven !

In het NT zijn er drie soorten verhalen :

1) anecdote : kern is een historische waarheid, het wordt om pastorale redenen gebruikt

Vb: uitspraak van Jezus : "laat de kinderen tot bij mij komen" - in die tijd moest men geen rekening houden met kinderen. MAAR Jezus vindt kinderen wel belangrijk, ze hebben een andere invalshoek op de realiteit (fantasie + eerlijkheid - BRENGEN DICHTER TOT GELOOF)

2)parabels: gebouwd op het dagelijkse leven :

Parabels worden gebruikt om het geloof op te wekken

Vb: parabel van de barmhartige samaritaan (onveiligheid, discriminatie...)

Les= hulp komt vaak uit een onverwachte hoek

3)archetypen – oerbeelden (Jung)

Vb: Jezus is wijn - wijn = oerbeeld (je komt in hogere sferen)

Jezus is brood - eten om te overleven